

**UMOWA SPOŁECZNA DOTYCZĄCA TRANSFORMACJI SEKTORA GÓRNICTWA WĘGLA KAMIENNEGO
ORAZ WYBRANYCH PROCESÓW TRANSFORMACJI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO**

(dalej: Umowa Społeczna)

W dniu 2021 r. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach została zawarta Umowa Społeczna.

Stronę rządową reprezentowali:

1. Pan Artur Soboń, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych,
2. Pan Krzysztof Kubów, Sekretarz Stanu, Szef Gabinetu Politycznego Prezesa Rady Ministrów,
3. Pan Piotr Dziadzio, Podsekretarz Stanu, Główny Geolog Kraju, Pełnomocnik Rządu ds. Polityki Surowcowej,
zwana dalej: **Stroną Rządową**

stroną związków zawodowych reprezentowali:

1. Pan Tomasz Byczek, Wiceprzewodniczący Organizacji Międzyzakładowej NSZZ Solidarność Górnictwa Węgla Kamiennego w Bytomiu,
2. Pan Waclaw Czerkawski, Przewodniczący Rady OPZZ Województwa Śląskiego,
3. Pan Sebastian Czogała, Przewodniczący Zakładowej Organizacji Koordynacyjnej Związku Zawodowego Górników w Polsce PGG,
4. Pan Jerzy Demski, Przewodniczący Komisji Krajowej Związku Zawodowego Pracowników Dołowych,
5. Pan Jarosław Grzesik, Przewodniczący Krajowego Sekretariatu Górnictwa i Energetyki NSZZ „Solidarność”,
6. Pan Bogusław Hutek, Przewodniczący Krajowej Sekcji Górnictwa Węgla Kamiennego NSZZ „Solidarność”, Przewodniczący ZOK NSZZ „Solidarność” w PGG,
7. Pan Dominik Kolorz, Przewodniczący Zarządu Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność”,
8. Pan Sławomir Kozłowski, Przewodniczący ZOK NSZZ "Solidarność" JSW S.A.,
9. Pan Marek Mnich, Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność"-80,
10. Pan Antoni Pasieczny, Przewodniczący NSZZ „Solidarność” LW „Bogdanka” S.A.,
11. Pan Dariusz Potyrała, Przewodniczący Związku Zawodowego Górników w Polsce,
12. Pan Przemysław Skupin, Wiceprzewodniczący Komisji Krajowej WZZ „Sierpień 80”, Przewodniczący d/s górnictwa przy Komisji Krajowej WZZ „Sierpień 80”,
13. Pan Waldemar Sopata, Przewodniczący ZOK NSZZ „Solidarność” w TAURON Wydobycie S.A.,
14. Pan Krzysztof Stanisławski, Wiceprzewodniczący Porozumienia Związków Zawodowych „KADRA”,
15. Pan Bogusław Studencki, Wiceprzewodniczący Porozumienia Związków Zawodowych KADRA,
16. Pan Dariusz Trzcionka, Przewodniczący Porozumienia Związków Zawodowych KADRA,
zwana dalej: **Stroną Społeczną**

gminy górnicze reprezentowali:

1. Pani Anna Hetman, Przewodnicząca Zarządu Stowarzyszenia Gmin Górniczych w Polsce,
2. Pan Piotr Kuczera, Przewodniczący Śląskiego Związku Gmin i Powiatów,

zarządy spółek górniczych reprezentowali:

1. Pan Janusz Gałkowski, Prezes Zarządu Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A.,
 2. Pani Barbara Piontek, Prezes Zarządu Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A.,
 3. Pan Jacek Pytel, Prezes Zarządu Tauron Wydobycie S.A.,
 4. Pan Tomasz Rogala, Prezes Zarządu Polskiej Grupy Górniczej S.A.,
 5. Pan Grzegorz Waclawek, Prezes Zarządu Węglokoks Kraj Sp. z o.o.,
 6. Pan Artur Wasil, Prezes Zarządu Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A.
- łącznie dalej wszyscy zwani: „Stronami”.

PREAMBUŁA

Biorąc pod uwagę zachodzące w Unii Europejskiej procesy transformacji energetycznej, wynikające z celów redukcji emisji CO₂ do 2050 r. oraz z tzw. „Europejskiego Zielonego Ładu”, sygnatariusze porozumienia z dnia 25 września 2020 r. oraz wymienieni powyżej przedstawiciele Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, Samorządu Województwa Śląskiego, przedstawiciele gmin górniczych, przedstawiciele spółek górniczych oraz upoważnieni statutowo przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych zawierają Umowę Społeczną dotyczącą transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego oraz wybranych procesów transformacji województwa śląskiego.

Strona Rządowa niezwłocznie wystąpi do Komisji Europejskiej (dalej: „KE”) z wnioskiem notyfikacyjnym o ocenę zaproponowanej pomocy publicznej dla jednostek produkcyjnych spółek górnictwa węgla kamiennego i wyrażenie zgody na planowane mechanizmy wsparcia publicznego (pomoc na koszty nadzwyczajne i dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych), których celem będzie zapewnienie stabilności funkcjonowania sektora górnictwa węgla kamiennego do momentu jego zamknięcia, w całym okresie funkcjonowania Umowy Społecznej (dalej: „System Wsparcia”).

System Wsparcia przedstawiony KE będzie brał pod uwagę konieczność stopniowego przeprowadzenia transformacji regionów górniczych i sektora wydobycia węgla kamiennego, z jednoczesnym uwzględnieniem kwestii społecznych i bezpieczeństwa energetycznego. Pozytywna decyzja KE odnośnie do Systemu Wsparcia sektora węgla kamiennego będzie warunkiem realizacji Umowy Społecznej.

STRONY USTALIŁY

I. Mechanizm finansowania spółek sektora górnictwa węgla kamiennego.

1. Transformacja sektora górnictwa węgla kamiennego, który jest skoncentrowany na niewielkim obszarze geograficznym (głównie województwa śląskiego), niesie ze sobą szereg społeczno-gospodarczych zagrożeń. Bez wdrożenia odpowiedniego, kompleksowego systemu wsparcia ukierunkowanego na transformację i długofalową stopniową likwidację branży wydobywczej węgla kamiennego wystąpiły, występują i będą występowały negatywne skutki społeczno-gospodarcze polegające m.in. na:
 - a. realnym zagrożeniu bezpieczeństwa energetycznego kraju, w tym skokowego wzrostu cen energii oraz czasowego ograniczenia dostaw energii,
 - b. strukturalnej degradacji województwa śląskiego w wyniku docelowej likwidacji ok. 82 tys. miejsc pracy w kopalniach i 410 tys. miejsc pracy w sektorze okołogórnim na terenie 73 gmin oraz w podmiotach kooperujących z górnictwem,
 - c. wyludnieniu woj. śląskiego i pauperyzacji zamieszkałej populacji.

2. System Wsparcia, skierowany do poszczególnych jednostek produkcyjnych¹⁾, w tym jednostek produkcyjnych spółek nim objętych wskazanych w rozdziale IV Umowy Społecznej (dalej te ostatnie zwane: „**Jednostki Produkcyjne**”) w ramach uzgodnionego planu zamknięcia, będzie polegał na:
- a. pokrywaniu kosztów nadzwyczajnych dla jednostek produkcyjnych objętych procesem likwidacji, zarówno przed jak i po zawarciu Umowy Społecznej,
 - b. dopłatach do kosztów redukcji zdolności produkcyjnych w ramach uzgodnionego planu zamknięcia Jednostek Produkcyjnych z uwzględnieniem mechanizmów zapewniających skuteczność tego procesu w postaci m.in.:
 - operacyjnych i kosztowych mierników (Kluczowe Wskaźniki Efektywności - KWE) dla każdej Jednostki Produkcyjnej obowiązujących aż do jej zamknięcia wdrażanych zgodnie z programami operacyjnymi, będącymi podstawą do wyliczenia dopłaty oraz zgodnie z właściwymi regulacjami krajowymi i unijnymi,
 - kontroli i weryfikacji wykorzystania wsparcia,
 - cen węgla opartych o benchmark rynkowy (ARA/parytet importowy) z uzgodnionym korytarzem odchyleń i z przychodami bilansującymi poziom wsparcia,
 - c. do czasu zakończenia wydobywania Jednostki Produkcyjnej objętej Umową Społeczną będą korzystały z Systemu Wsparcia w ramach dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych, zgodnie z przyjętymi dla poszczególnych Jednostek Produkcyjnych programami operacyjnymi,
 - d. po zakończeniu wydobywania węgla w poszczególnych Jednostkach Produkcyjnych i rozpoczęcia procesu likwidacji, na bazie wieloletniego programu likwidacji, będą one otrzymywać wsparcie finansowe na koszty nadzwyczajne związane z procesem likwidacji,
 - e. uwzględnianiu kosztów wynagrodzeń pracowników spółek: Polska Grupa Górnicza S.A., Tauron Wydobywanie S.A. oraz Węglokoks Kraj S.A. objętych Systemem Wsparcia wraz z mechanizmem indeksacyjnym ich przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń z poprzedniego roku o: 3,8% w 2022 r., 3,5% w 2023 r., 3,4% w 2024 r., 3,3% w 2025 r.; uzgodniona indeksacja wynagrodzeń jest powiązana ze zmniejszeniem poziomu zatrudnienia w tych spółkach.
3. Strona Rządowa gwarantuje podjęcie działań legislacyjnych mających na celu przyjęcie rozwiązań umożliwiających udzielanie finansowania, o którym mowa w pkt 2, z zastrzeżeniem uzyskania pozytywnej decyzji KE akceptującej zasady projektowanego Systemu Wsparcia.
4. System Wsparcia został opracowany w oparciu o porównywalne wskaźniki dla poszczególnych Jednostek Produkcyjnych i przygotowane dla nich programy operacyjne, sporządzone na bazie obiektywnych wskaźników i analiz ekonomicznych, z uwzględnieniem bezpieczeństwa energetycznego kraju i kwestii społecznych. Szczegółowy opis Systemu Wsparcia stanowi załącznik nr 1 do Umowy Społecznej.
5. Ze względu na fakt, iż zasady oraz uruchomienie Systemu Wsparcia są uzależnione od pozytywnej decyzji KE w zakresie pomocy publicznej, Strona Rządowa przeprowadzi proces notyfikacji Systemu Wsparcia w KE, poprzedzony prenotyfikacją. W ramach tych procesów:
- a. Strona Rządowa zobowiązuje się do przekazywania przedstawicielom Strony Społecznej informacji na temat przebiegu i wyniku prowadzonych z KE ww. postępowań.
 - b. Informacje będą przekazywane na bieżąco przedstawicielom Strony Społecznej z zachowaniem ścisłej poufności.
 - c. Informacje te będą obejmowały opis przebiegu prac między Stroną Rządową a KE, w formie pisemnych notatek lub roboczych spotkań, z zastrzeżeniem ograniczeń

¹⁾ Jednostka produkcyjna w rozumieniu Decyzji Rady z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla.

- dotyczących informacji przedstawianych podczas postępowań przed KE, w tym w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa i bezpieczeństwa państwa.
- d. Informacje przekazywane przedstawicielom Strony Społecznej będą zawierały w szczególności informacje o zakresie i przedmiocie prowadzonych roboczych ustaleń dotyczących Systemu Wsparcia, zakresie przekazywanych KE informacji i wyjaśnień, rodzajach wątpliwości, uwag i stanowisk zgłaszanych przez KE odnośnie do poszczególnych elementów notyfikowanego systemu i wniosków z tego wynikających dla całości procesu.
 - e. Strony uzgadniają, iż w ramach procesu prenotyfikacji i notyfikacji Systemu Wsparcia, w spotkaniach roboczych w KE dopuszcza się uczestnictwo w roli obserwatorów ekspertów przedstawionych przez Stronę Społeczną. Uczestnictwo obserwatorów będzie odbywało się z uwzględnieniem zachowania poufności i ograniczeń dotyczących postępowań przed KE, w tym w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa i bezpieczeństwa państwa, przy zgodzie Strony Rządowej i KE.
 - f. Strony Umowy Społecznej zobowiązują się, że będą współpracować w dobrej wierze podczas prowadzonych postępowań przed KE. Współpraca ma doprowadzić do jak najszybszego uzgodnienia zasad możliwego systemu wsparcia, uwzględniającego wyzwania stojące przed sektorem wydobywczym w Polsce, mając na uwadze kwestie społeczne, bezpieczeństwo państwa oraz proces transformacji terenów pogórnich, bez wstrzymywania procesów prenotyfikacyjnego i notyfikacyjnego.

II. W celu zminimalizowania negatywnych skutków społeczno-gospodarczych transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego oraz wzmocnienia bilansu systemu energetycznego Strony Umowy Społecznej postanawiają:

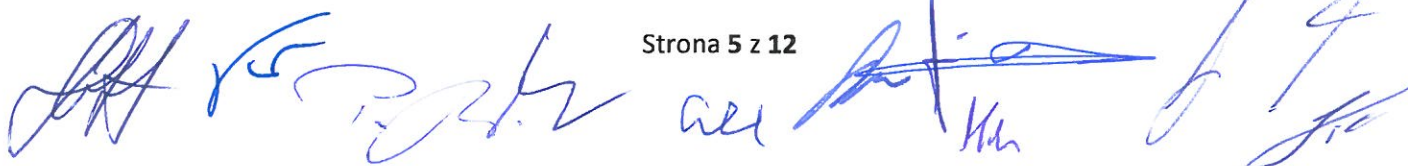
- 1. W okresie przejściowym, do czasu osiągnięcia przez Polskę neutralności klimatycznej, przygotowane i wykonane zostaną poniżej wymienione inwestycje w skali przemysłowej. Ich realizacja nastąpi zgodnie z wymienioną kolejnością ze względu na zakres inwestycji i znaczenie dla osiągnięcia celów transformacji energetycznej:
 - a. budowa instalacji do zgazowywania węgla w technologii IGCC z członem do wychwytu dwutlenku węgla,
 - b. budowa infrastruktury do transportu wychwyconego dwutlenku węgla do podziemnego magazynu,
 - c. budowa, dostosowanie podziemnych magazynów do składowania wychwyconego dwutlenku węgla w górotworze,
 - d. budowa instalacji do produkcji niskoemisyjnego paliwa węglowego, którego wykorzystanie będzie dozwolone w gospodarstwach domowych do 2045 r.,
 - e. budowa instalacji do zgazowywania węgla do metanolu,
 - f. budowa instalacji do wytwarzania (wychwytywania) wodoru z gazu koksowniczego,
 - g. budowa instalacji do zgazowywania węgla do syntezowego gazu ziemnego (SNG) z członem do wychwytu dwutlenku węgla,
 - h. zagospodarowanie metanu z powietrza wentylacyjnego z kopalni węgla kamiennego.
- 2. Strona rządowa zaproponuje lokalizację i zapewni warunki do rozpoczęcia wskazanych w pkt 1 inwestycji, do połowy 2022 r. Realizacja inwestycji zostanie wsparta z wykorzystaniem dostępnych środków pochodzących ze źródeł krajowych i instrumentów finansowych Unii Europejskiej, z poszanowaniem przepisów prawnych krajowych i Unii Europejskiej regulujących wykorzystywanie tych środków oraz w ramach innych dostępnych mechanizmów finansowania jak na przykład partnerstwo publiczno-prywatne. W ramach środków finansowych celowe jest wykorzystanie istniejących instrumentów i innych instytucji/podmiotów mogących prowadzić taką działalność w zakresie dostępnych środków dedykowanych inwestycjom, np. Centrum FEDE, NFOŚiGW, na rzecz transformacji klimatycznej, energetycznej, i odbudowy gospodarczej.

Strona rządowa zastrzega, że wszystkie wskazane w pkt 1 inwestycje mogą wymagać indywidualnych zgód Komisji Europejskiej w zakresie pomocy publicznej.

3. Z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz uniknięcia negatywnych skutków społeczno-gospodarczych transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego, wskazane w pkt 1 inwestycje zostaną oddane do użytku w latach 2023-2029 r.
4. Strony ustalają, że w celu terminowego rozpoczęcia i przeprowadzenia inwestycji określonych w pkt 1, konieczne jest zaangażowanie istniejących podmiotów gospodarczych, w tym spółek energetycznych, gazowniczych oraz górniczych. W celu określenia warunków technicznych, technologicznych, lokalizacyjnych i finansowych zostaną bezzwłocznie wykonane lub zaktualizowane studia wykonalności. Tabela czystych technologii wykorzystania węgla kamiennego stanowi załącznik nr 2.

III. Strony ustalają powołanie specjalnego Funduszu Transformacji Śląska, którego celem będzie skoordynowanie transformacji terenów pogórnicznych, przemysłowych i poprzemysłowych z transformacją województwa śląskiego.

1. Strona Rządowa uzależnia udział puli środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) dla województwa śląskiego od ostatecznej decyzji KE co do ilości regionów w Polsce, które będą objęte wsparciem tego funduszu. Na podstawie projektu Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, która będzie przedmiotem negocjacji z KE, udział województwa śląskiego w FST wyniesie - w przypadku 3 regionów - co najmniej 2,750 mld EUR, a - w przypadku 6 regionów - odpowiednio co najmniej 2,066 mld EUR. Jeśli kwota alokacji FST dla Polski w programie ulegnie zwiększeniu lub zmniejszeniu (np. w przypadku braku zobowiązania się Polski do realizacji celu, jakim jest osiągnięcie krajowej neutralności klimatycznej w Unii Europejskiej do 2050 r.), powyższe kwoty dla województwa śląskiego zostaną proporcjonalnie powiększone lub pomniejszone.
2. Środki przeznaczone na transformację społeczno-gospodarczą i środowiskową Śląska zostaną powiększone o fundusze strukturalne, które trafią do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027 w wyniku uzgodnień podziału rezerwy programowej ustanowionej w projekcie Umowy Partnerstwa 2021-2027, pomiędzy stroną rządową reprezentowaną przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej i Marszałkiem Województwa Śląskiego w ramach kontraktu programowego (art. 5 pkt 4d ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju).
3. Ponadto w celu złagodzenia negatywnych skutków transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego i przedsiębiorstw okołogórnicznych strony ustalają, że w ramach Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji zostaną wskazane działania służące wzmocnieniu alternatywnych wobec górnictwa węgla kamiennego fundamentów rozwoju gospodarczego, społecznego, edukacyjnego i naukowego regionu, ze szczególnym uwzględnieniem utrzymania i tworzenia nowych miejsc pracy na terenie gmin górniczych, a także dbałości o środowisko naturalne.
4. Na potrzeby koordynacji transformacji województwa śląskiego z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji oraz innych funduszy ze środków Unii Europejskiej, powołana zostanie Rada Koordynacyjna ds. Sprawiedliwej Transformacji. W skład Rady Koordynacyjnej wchodzić będą przedstawiciele: rządu, samorządu województwa śląskiego, gmin górniczych, strony społecznej – sygnatariuszy niniejszej Umowy i pracodawców ze Śląska. Zostanie ona umocowana w ramach Komitetu Koordynacyjnego ds. Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, a jej zadaniem będzie przedstawianie rekomendacji dla instytucji zarządzających regionalnymi i krajowymi programami operacyjnymi w zakresie ukierunkowania środków na potrzeby transformacji woj. śląskiego (np. poprzez tworzenie tzw. „kopert finansowych” dla regionu) i innych możliwych źródeł finansowania (definiowanie kopert dla Śląska) oraz proponowanie szczegółowych zasad i kryteriów oceny projektów w celu uwzględnienia

specyficznych potrzeby regionu na realizację projektów wynikających z terytorialnego planu sprawiedliwej transformacji województwa śląskiego dla projektów realizowanych na jego podstawie. Przedstawiciele Rady Koordynacyjnej wejdą w skład Komitetów Monitorujących programów krajowych. Określone Proponowane przez Radę Koordynacyjną działania i konkursy w ramach krajowych programów operacyjnych jako źródła finansowania transformacji województwa śląskiego, po ich akceptacji przez odpowiednie instytucje zarządzające, będą włączane do Programu dla Śląska i systematycznie monitorowane w ramach prac Komitetu Sterującego „Program dla Śląska” oraz Rady Wykonawczej ds. Programu dla Śląska.

5. Strona rządowa deklaruje wsparcie finansowe w ramach środków pochodzących z budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich, w tym szczegółowo Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, II i III filaru Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, Funduszu Odbudowy UE (NextGenerationEU) dla inwestycji związanych z wiodącymi technologiami województwa śląskiego, tj. technologie dla medycyny, energetyki, ochrony środowiska, gospodarki obiegu zamkniętego, technologie informacyjne i telekomunikacyjne, produkcja i przetwarzanie materiałów, logistyka i transport, przemysł maszynowy i motoryzacyjny, nanomateriały i nanotechnologie, technologie lotnicze i przemysł kosmiczny, technologie dla przemysłu surowcowego oraz finansowanie kompleksowego wsparcia w przekwalifikowaniu i zatrudnieniu, a także usługach społecznych i zdrowotnych adresowanych do społeczności gmin w transformacji górniczej.
6. Uznając w ramach transformacji województwa śląskiego, potrzebę budowy nowych sektorów gospodarki, tworzenia miejsc pracy i przewag technologicznych kraju oraz regionu, uznaje się za obszary przeznaczone do funkcji inwestycyjnych i gospodarczych dla strategicznych przedsięwzięć, obszary gmin górniczych i pogórnicych stanowi załącznik nr 3:
 - a. Jaworznicki Obszar Gospodarczy (ok. 350 ha) – kompleks terenów w Jaworznie, przeznaczonych do budowy m.in. fabryki polskich samochodów elektrycznych IZERA wraz z zapleczem dla kooperantów i inwestycji pokrewnych, wzmacniających potencjał nowoczesnego przemysłu. Rozpoczęcie inwestycji nastąpi nie później niż do końca II kwartału 2022 r., uruchomienie produkcji planowane jest na 2024 r.
 - b. Strona Rządowa podejmuje się opracowania rozwiązań legislacyjnych ułatwiających lokalizowanie nowych inwestycji na ww. obszarach gmin górniczych funkcjonujących na terenie Województwa Śląskiego.
7. W zakresie funkcjonowania Funduszu Transformacji Śląska, którego celem będzie odbudowa potencjału gospodarczego Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego.
 - a. Strona Społeczna proponuje, aby:
 - akcje funduszu objęły: Polski Fundusz Rozwoju S.A., Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Bank Gospodarstwa Krajowego oraz Skarb Państwa,
 - fundusz został zasilony środkami pochodzącymi z opłaty eksploatacyjnej, wpłacanej do NFOŚiGW. W 2021 r. otrzyma z tej puli min. 50 mln PLN, w kolejnych latach otrzymywać będzie całą kwotę, jaka jest pobierana od podmiotów usytuowanych w województwie śląskim,
 - kapitał początkowy Funduszu został ustalony na min. 500 mln PLN. Fundusz otrzyma dodatkowo mechanizmy gwarancyjne w wysokości min. 1 mld PLN.
 - b. Strona Społeczna do 31 maja 2021 r. przygotuje projekt ustawy powołujący Fundusz Transformacji Śląska.
 - c. Strona Rządowa dokona analiz ekonomicznych i prawnych ww. projektu ustawy w terminie do 15 sierpnia 2021 r. Na podstawie zaproponowanego projektu oraz

wyników ww. analiz Rząd do 30 września 2021 r. przygotuje ostateczny projekt ustawy w sprawie Funduszu Transformacji Śląska.

8. W zakresie zapewnienia zaplecza badawczo-rozwojowego oraz bazy naukowej dla realizacji zadań w kierunku łagodzenia i redukcji skutków negatywnego oddziaływania na środowisko wynikającego z wydobywania węgla kamiennego i transformacji Śląska, Strona Rządowa wypracuje model finansowania instytutów (nadzorowanych przez ministra właściwego ds. gospodarki złożami kopalni) z maksymalnie połowy części opłaty eksploatacyjnej (dot. zobowiązania wieloletniego, o którym mowa w art. 401 c ust. 3, w ślad za ust. 10 ustawy Prawo ochrony środowiska) wnoszonej przez przedsiębiorstwa eksploatujące węgiel kamienny. Pozwoli to na optymalne utrzymanie i wykorzystanie potencjału naukowo-badawczego instytutów badawczych z branży górniczej.
9. W związku z tym, że dziedzictwo kulturowe górnictwa węgla kamiennego (materialne i niematerialne) wymaga szczególnej ochrony i wsparcia jako świadectwo ponad 200 – letniej historii Górnego Śląska strona rządowa zobowiązuje się do powołania ośrodka zajmującego się dziedzictwem górniczym przy Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu. Strona rządowa zobowiązuje się również do wspierania działań koordynowanych obecnie przez Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu związanych z międzynarodowym wpisem Barbórki Górników Węgla Kamiennego na Reprezentatywną Listę Dziedzictwa Kulturowego Ludzkości UNESCO oraz wpisem obiektów górnictwa węglowego na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

IV. Ustala się terminy zakończenia eksploatacji węgla kamiennego w poszczególnych kopalniach w perspektywie do końca 2049 r.

1. Połączenie Kopalni Wujek z Kopalnią Murcki-Staszic nastąpi w 2021 r.
2. Kopalnia RUDA Ruch Pokój zakończy eksploatację w 2021 r.
3. Kopalnia RUDA Ruch Bielszowice oraz Kopalnia RUDA Ruch Halemba będą prowadziły działalność niezależnie do 2023 r. W 2023 r. Kopalnia RUDA Ruch Bielszowice oraz Kopalnia RUDA Ruch Halemba zostaną połączone w jeden Ruch, który zakończy eksploatację w 2034 r.
4. Do 2022 r. zostanie przeanalizowana możliwość wykorzystania zasobów węgla koksowego z Ruchu Bielszowice.
5. Kopalnia Bolesław Śmiały zakończy eksploatację w 2028 r. Przeanalizowana zostanie możliwość inwestycji w złożę „Za Rowem Bełckim”.
6. Kopalnia Sośnica zakończy eksploatację w 2029 r. Zweryfikowana zostanie możliwość pozyskania koncesji z partii Makoszowy.
7. Kopalnia Piast-Ziemowit Ruch Piast zakończy eksploatację w 2035 r.
8. Kopalnia Piast-Ziemowit Ruch Ziemowit zakończy eksploatację w 2037 r.
9. Do 2023 r. zostanie dokonana analiza Kopalni Piast-Ziemowit co do jej dalszego funkcjonowania w zakresie ewentualnego wykorzystania węgla w instalacjach do zgazowywania pod kątem produkcji metanolu.
10. Kopalnia Murcki-Staszic zakończy eksploatację w 2039 r.
11. Kopalnia Bobrek-Piekary zakończy eksploatację w 2040 r.
12. Kopalnia Brzeszcze zakończy eksploatację w 2040 r.
13. Kopalnia Mysłowice-Wesoła zakończy eksploatację w 2041 r.
14. Kopalnia ROW Ruch Rydułtowy zakończy eksploatację w 2043 r.
15. Kopalnia ROW Ruch Marcel zakończy eksploatację w 2046 r.
16. Kopalnia ROW Ruch Chwałowice i Ruch Jankowice zakończą eksploatację w 2049 r.
17. Kopalnia Sobieski i Kopalnia Janina zakończą eksploatację w 2049 r.
18. Kopalnia Bogdanka zakończy eksploatację w 2049 r.

V. W zakresie gwarancji zatrudnienia, strony uzgadniają co następuje:

1. Dla osób zatrudnionych w górnictwie węgla kamiennego pod ziemią lub w zakładzie przeróbki mechanicznej węgla na dzień 25 września 2020 r. (oraz, w uzasadnionych przypadkach, po tej dacie), gwarantuje się pracę w sektorze górnictwa węgla kamiennego, na warunkach określonych w rozdziale V i VI, w ramach Jednostek Produkcyjnych objętych Systemem Wsparcia, o którym mowa w rozdziale I Umowy Społecznej, do momentu uzyskania prawa do emerytury. Jeżeli w systemie alokacji, o którym mowa w pkt 5 poniżej pracownik nie będzie miał zagwarantowanej ciągłości pracy pod ziemią lub w zakładzie przeróbki mechanicznej węgla, pracownik będzie mógł skorzystać z oston socjalnych, o których mowa w rozdziale VI pkt 2, na jego wniosek, za zgodą pracodawcy.
Szczegółowe rozwiązania, o których mowa w niniejszym punkcie będą zawarte w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (dalej: „Ustawa”).
2. Umowa Społeczna w zakresie gwarancji zatrudnienia i mechanizmów określonych w rozdziale I, V i VI będzie miała zastosowanie do spółek: Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. oraz Lubelski Węgiel "Bogdanka" S.A., w momencie podjęcia decyzji w tym zakresie, zgodnie z właściwymi regulacjami.
3. Pracownikom, o których mowa w pkt 1, zagwarantowane zostanie nierozwiązywanie umów z przyczyn niedotyczących pracowników w okresie wymienionym w pkt 1, z zastrzeżeniem pkt 5. Gwarancja nie obejmuje pracowników, których umowy o pracę zostaną rozwiązane przez pracodawcę z przyczyn dotyczących pracowników, albo których umowy o pracę ulegną rozwiązaniu na skutek upływu okresu, na jaki były zawarte.
4. Pracownicy spółek: Polska Grupa Górnicza S.A., Tauron Wydobywanie S.A. oraz Węglokoks Kraj S.A. objęci Systemem Wsparcia będą uczestniczyć w systemie alokacji, który będzie obejmował Jednostki Produkcyjne objęte Systemem Wsparcia oraz systemem świadczeń socjalnych, o którym mowa w rozdziale VI Umowy Społecznej.
5. Pracownicy Jednostek Produkcyjnych mogą być alokowani poza spółki objęte Systemem Wsparcia, a wskazana spółka zgłosi takie zapotrzebowanie, przy czym zasady alokacji określone w pkt 6 poniżej znajdują odpowiednie zastosowanie.
6. Przez system alokacji rozumie się:
 - a. możliwość przeniesienia pracownika do innej Jednostki Produkcyjnej objętej Systemem Wsparcia, za zgodą pracownika, w Jednostkach Produkcyjnych czynnych,
 - b. możliwość przeniesienia pracownika do innej Jednostki Produkcyjnej objętej Systemem Wsparcia, w likwidowanych Jednostkach Produkcyjnych.
7. Pracownicy będą mogli również skorzystać z programu szkoleń, celem uzyskania nowych kwalifikacji, które umożliwią im podjęcie pracy poza sektorem górnictwa węgla kamiennego. Każdy pracownik będzie mógł skorzystać z jednorazowego bezpłatnego szkolenia celem przekwalifikowania.
8. Strony ustalają podjęcie prac i stworzenie dodatkowego systemu wsparcia dla specjalistycznych przedsiębiorstw górniczych kooperujących z górnictwem węgla kamiennego oraz dla gmin górniczych, w związku z planowaną transformacją regionu i stopniowym zamykaniem Jednostek Produkcyjnych węgla. System ten zostanie uzgodniony w odrębnym porozumieniu przez stronę rządową, przedstawicieli gmin górniczych, central związkowych, będących sygnatariuszami Umowy Społecznej oraz Marszałka Województwa Śląskiego, z uwzględnieniem odpowiednich regulacji i zasad, w tym reguł pomocy publicznej. Wstępny kierunek i koncepcja utworzenia systemu wsparcia specjalistycznych przedsiębiorstw górniczych węgla kamiennego oraz gmin górniczych stanowi załącznik nr 4.

VI. Pakiet świadczeń socjalnych dla pracowników likwidowanych Jednostek Produkcyjnych objętych Systemem Wsparcia, o którym mowa w pkt I:

1. Jeżeli w systemie alokacji pracownik nieposiadający uprawnień emerytalnych, nie będzie miał zagwarantowanej ciągłości zatrudnienia pod ziemią lub w zakładzie przeróbki mechanicznej węgla, będzie mógł skorzystać z systemu osłon socjalnych, przysługujących pracownikom Jednostek Produkcyjnych zatrudnionym na dzień rozpoczęcia likwidacji tej Jednostki.
2. W okresie likwidacji Jednostki Produkcyjnej pracownikom nieposiadającym uprawnień emerytalnych, w ramach systemu osłon socjalnych, zatrudnionym na dzień rozpoczęcia likwidacji w tej Jednostce Produkcyjnej, przysługiwać będzie:
 - a. urlop górniczy albo
 - b. urlop dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, albo
 - c. jednorazowa odprawa pieniężna.
3. System osłon socjalnych będzie obejmował pracowników zatrudnionych w Jednostkach Produkcyjnych spółek objętych Systemem Wsparcia, kontrolowanych bezpośrednio lub pośrednio przez Skarb Państwa w dniu podpisania Umowy Społecznej.
4. Szczegółowe rozwiązania, regulujące system osłon socjalnych, w tym gwarancje zatrudnienia są zawarte w Ustawie.
5. Zmiany w zakresie pakietu świadczeń osłonowych dla pracowników likwidowanych Jednostek Produkcyjnych zostaną wprowadzone poprzez nowelizację Ustawy i będą dotyczyły w szczególności:
 - a. zmiany wysokości świadczenia socjalnego, które pracownik otrzymuje w okresie korzystania z urlopu górniczego albo urlopu dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla z dotychczasowych 75% na 80% miesięcznego wynagrodzenia obliczanego jak wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy; pozostałe zasady ustalania wysokości świadczenia nie ulegają zmianie;
 - b. zmiany wysokości jednorazowej odprawy pieniężnej z dotychczasowej wielokrotności należnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z pierwszego półrocza roku poprzedzającego rozwiązanie umowy o pracę w Jednostce Produkcyjnej, w której pracownik był zatrudniony na stałą wysokość w kwocie 120.000 zł netto dla każdego pracownika, który podejmie decyzję o rozwiązaniu umowy o pracę, za zgodą pracodawcy;
 - c. możliwości skorzystania z jednorazowych odpraw pieniężnych przez pracowników zatrudnionych na powierzchni Jednostki Produkcyjnej, w tym w zakładzie mechanicznej przeróbki węgla, i posiadającym staż pracy w przedsiębiorstwie górniczym co najmniej rok, a także przez pracowników zatrudnionych pod ziemią i posiadających staż pracy pod ziemią w przedsiębiorstwie górniczym co najmniej rok; jednorazowa odprawa pieniężna nie będzie przysługiwać pracownikom mogącym skorzystać z urlopu górniczego lub urlopu dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla.
6. Jeżeli pracownik skorzysta z urlopu górniczego albo urlopu dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla albo jednorazowej odprawy pieniężnej, nie będzie mógł ponownie podjąć pracy w spółkach sektora górniczego kontrolowanych bezpośrednio lub pośrednio przez Skarb Państwa lub w spółce córce tych spółek. Pracownicy, którzy skorzystali z osłon socjalnych, o których mowa powyżej, nie będą mogli podjąć pracy dołowej również w podmiotach realizujących usługi podziemne na rzecz tych spółek sektora górniczego.

VII. Strona rządowa podtrzymuje w całości gotowość do realizacji Porozumienia z dnia 25 września 2020 r. zawartego pomiędzy przedstawicielami Rządu a Międzyzwiązkowym Komitetem Protestacyjno-Strajkowym Regionu Śląsko-Dąbrowskiego ze szczególnym uwzględnieniem planu transformacji województwa śląskiego.

1. Umowa Społeczna jest podstawowym dokumentem transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego w Polsce. Zostanie ona przekazana organom UE celem uzyskania notyfikacji pomocy publicznej dla sektora górnictwa węgla kamiennego.
2. Umowa Społeczna wchodzi w życie z dniem uzyskania zgody KE na całonacjonalowy System Wsparcia. Strona Rządowa deklaruje, że zależne od niej działania opisane w rozdziale II i III, będą realizowane niezależnie od daty wydania decyzji KE w przedmiocie wskazanym w pkt 1, w szczególności zgodnie z harmonogramem przyjętym dla danego działania.
3. Strony są zgodne, że w przypadku nadzwyczajnej zmiany okoliczności, które będą miały istotny wpływ na funkcjonowanie podmiotów sektora węgla kamiennego, zostaną podjęte odpowiednie działania w celu uzgodnienia ewentualnych zmian w planowanym systemie wsparcia, o ile będzie to konieczne.
4. Jeżeli KE nie wyrazi zgody na planowane instrumenty w ramach Systemu Wsparcia, wskazane w Umowie Społecznej, Strony podejmą w dobrej wierze rozmowy, w celu wypracowania możliwych scenariuszy działań, z uwzględnieniem stanowiska KE, nie wstrzymuje to jednak procesu notyfikacji oraz rozmów z KE na temat możliwych rozwiązań systemu wsparcia sektora.

Strona rządowa

Artur Soboń,
Sekretarz Stanu w Ministerstwie
Aktywów Państwowych

Krzysztof Kubów,
Sekretarz Stanu, Szef Gabinetu
Politycznego Prezesa Rady
Ministrów

Piotr Działo,
Podsekretarz Stanu, Główny
Geolog Kraju, Pełnomocnik Rządu
ds. Polityki Surowcowej

Związki zawodowe

Tomasz Byczek,
Wiceprzewodniczący Organizacji
Międzyzakładowej NSZZ
Solidarność Górnictwa Węgla
Kamiennego w Bytomiu

Wacław Czerkawski,
Przewodniczący Rady OPZZ
Województwa Śląskiego

Sebastian Czogała,
Przewodniczący Zakładowej
Organizacji Koordynacyjnej
Związku Zawodowego Górników
w Polsce PGG

Jarosław Grzesik,
Przewodniczący Krajowego
Sekretariatu Górnictwa i
Energetyki NSZZ „Solidarność”

Jerzy Demski,
Przewodniczący Komisji Krajowej
Związku Zawodowego
Pracowników Dołowych

Bogusław Hutek,
Przewodniczący Krajowej Sekcji
Górnictwa Węgla Kamiennego
NSZZ „Solidarność”,
Przewodniczący ZOK NSZZ
„Solidarność” w PGG

Dominik Kolorz,
Przewodniczący Zarządu Regionu
Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ
„Solidarność”

Sławomir Kozłowski,
Przewodniczący ZOK NSZZ
"Solidarność" JSW S.A.

Marek Mnich,
Przewodniczący Komisji Krajowej
NSZZ „Solidarność”-80

Antoni Pasieczny,
Przewodniczący NSZZ
„Solidarność” LW „Bogdanka” S.A.

Dariusz Potyrała,
Przewodniczący Związku
Zawodowego Górników w Polsce

Przemysław Skupin,
Wiceprzewodniczący Komisji
Krajowej WZZ „Sierpień 80”,
Przewodniczący d/s górnictwa
przy Komisji Krajowej WZZ
„Sierpień 80”

Krzysztof Stanisławski,
Wiceprzewodniczący
Porozumienia Związków
Zawodowych „KADRA”

Bogusław Studencki,
Wiceprzewodniczący
Porozumienia Związków
Zawodowych KADRA

Waldemar Sopata
Przewodniczący Zakładowej
Organizacji Koordynacyjnej NSZZ
„Solidarność” w TAURON
Wydobywie S.A.

Dariusz Trzcionka,
Przewodniczący Porozumienia
Związków Zawodowych KADRA

Gminy górnicze

Anna Hetman, Przewodnicząca
Zarządu Stowarzyszenia Gmin
Górnich w Polsce

Pan Piotr Kuczera,
Przewodniczący Śląskiego
Związku Gmin i Powiatów

Zarządy spółek górniczych

Janusz Gałkowski, Prezes Zarządu
Spółki Restrukturyzacji Kopalń
S.A.

Barbara Piontek, Prezes Zarządu
Jastrzębskiej Spółki Węglowej
S.A.,

Jacek Pytel, Prezes Zarządu
Tauron Wydobycie S.A.

Tomasz Rogala, Prezes Zarządu
Polskiej Grupy Górniczej S.A.

Grzegorz Waclawek, Prezes
Zarządu Węglokoks Kraj Sp. z o.o.

Artur Wasil, Prezes Zarządu
Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A.

